

Småföretagsdagarna 2009

FORUM FÖR SMÅFÖRETAGSFORSKNING

■ Ny Vd för FSF

Sommaren 2008 tillträdde Pontus Braunerhjelm, professor, KTH, och huvudsekreterare, Globaliseringsrådet, posten som vd för FSF. I sin nya roll fick han för första gången öppna Småföretagsdagarna.

– Vi startar nu flera nya forskningsområden och har även öppnat ett kontor i Stockholm. Det känns nödvändigt att bygga nätverk i huvudstaden, sa Pontus Braunerhjelm, som fram till i april i år fortsätter på deltid som huvudsekreterare i Globaliseringsrådet. Därefter kommer han att ägna sig åt FSF på heltid men samtidigt vara knuten till KTH.

■ Regeringen vidtar krisåtgärder

Årets program präglades av den globala lågkonjunkturen. I konferensens öppningstal berättade Jöran Hägglund, statssekreterare, Näringsdepartementet, att regeringen följer den globala ekonomiska krisens utveckling och kommer i olika åtgärder att betona småföretagens betydelse för framtida tillväxt:

– Fler och fler är anställda i de små företagen vilket gör att de blir allt viktigare för svensk ekonomi.

Med satsningar på 40 miljarder har regeringen en av de mer expansiva budgetarna inom EU, men samtidigt är det enda regeringen kan göra att tillhandahålla ett ramverk för

att stimulera och underlätta för företagen.

– Det är vad företagarna själva gör som spelar roll.

Jöran Hägglund talade även om de åtgärder regeringen planerar för att klara företagens behov av lån och krediter och bankernas utlåningskapacitet.

– Regeringens stabiliseringspaket kommer att ge effekt.

Miljardanslaget till Almi Företagspartner innebär t. ex. betydligt större utlåningskapacitet. Hägglund trodde även på att avdragsmöjligheten för hushållsnära tjänster skulle ge effekt och betonade vikten av forskning:

– Det är mycket viktigt att vi tar till oss ny kunskap. Vi vill bygga de politiska besluten på en bra grund, avslutade Jöran Hägglund.

■ Även företagare behöver trygghet

I oktober publicerades den Eckerhallska utredningen om företagares trygghetssystem. Företagare kan inte utnyttja de allmänna systemen, utformade för löntagare. T ex arbetar nio av tio företagare även när de är sjuka. En diskussionsfråga blev därför: Hur mycket får företagare egentligen ut ur trygghetssystemen i förhållande till vad de betalar in? Teodor Aastrup, vd, Attana, ville ha bättre kontroll över sina inbetalade skattepengar.

– Jag har själv betalat in skatt för att få ut min föräldrapeng.

Då vill jag kunna köpa hushållsnära tjänster istället för att själv VAB:a om det behövs.

Riksdagsledamoten Luciano Astudillo menade att även om företagande alltid är förenat med en viss risk är trygghet också en viktig drivkraft:

– Vi måste anpassa systemet så att fler vågar starta företag. Det måste också bli lättare att gå mellan eget företagande och anställning.

Jöran Hägglund höll med om problematiken och övervägde insatser från regeringen.

■ Kombinatorer ökar företagandet

– Det är ett problem att många kombinatorer, personer som både har anställning och är företagare, inte syns i statistiken menade Frédéric Delmar, forskare, Lyons universitet. Det leder till systematiska fel i modeller över beslutsprocesser bakom varför man startar företag.

Enligt Delmar är många kombinatorers syfte med företagandet att ta reda på om det passar dem. Han menade också att det finns ett starkt stöd för att kombinatorer leder till ett ökat företagande. Det är t.ex. tio gånger vanligare att gå från kombinator till heltidsföretagande än att gå från anställd till kombinator.

■ Agglomererade miljöer behövs för småföretagen
Hans Löof, forskare, KTH, har studerat hur småföretagen påverkas av den pågående globaliseringen och vilken roll täta stadsmiljöer - agglomererade områden - har för de små företagen. I studien ingår svenska företag med tio eller fler anställda under perioden 1997-2004. Resultaten visar att globaliseringen har stor och positiv inverkan på de svenska småföretagens villkor. Främst beror det på a globalisering och agglomeration i form av kluster, närhet och volym är närbesläktade fenomen.

■ Prisad forskning om näringslivets dynamik

Årets FSF-NUTEK-pris till en ung svensk entreprenörskapsforskare gick till Kristina Nyström, KTH och Ratio. Priset består av 50 000 kronor och syftar till att stimulera unga forskare att söka sig till entreprenörskapsområdet. Kristina Nyström fick priset för sin forskning om näringslivsdynamik. Ett viktigt fynd i hennes forskning är att företag startar och överlever enligt samma grundläggande mönster i olika delar av landet. Hennes forskning riktar också ljuset mot entreprenörskapets och nyföretagandets bidrag till ekonomisk tillväxt.

■ Försiktiga och avvaktande investerare

Marie Reinius, vd, Svenska Riskkapitalföreningen, berättade att investerare i kristider går ifrån de allra tidigaste skedena för att minska sin risk:

– Riskkapitalisterna satsar istället på att ta hand om redan existerande projekt när de inte har pengar att investera i nya. Men någon kolsvart framtidsyn har hon inte. Trots konjunkturenläget finns det pengar i branschen:

– Processen tar längre tid eftersom det just nu är svårare att värdera företagen. Men goda affärsidéer kommer alltid att få pengar.

Att fler söker riskkapital när flödet av kapital generellt minskar tycker Marie Reinius är självklart. Följden blir dock att fler får avslag. Anna Hallberg finansdirektör, Almi Företagspartner, hade också märkt av en ökad efterfrågan på kapital. Almi ökade nämligen sin utlåning med 40 procent under andra halvan av 2008.

– Vi har ett stort tryck av förfrågningar. Men många företag mår sämre just nu vilket gör det svårare för dem att finna finansiering, sa Hallberg.

Många små företag drabbas av likviditetsproblem när orderingången minskar och betalningstider förlängs. Enligt Anna Hallberg blir de små företagen dessutom lidande av att bankerna prioriterar utlåning till stora företag.

■ Småföretagens Europa

Den finns 25 miljoner små och medelstora företag i Europa,

med över 100 miljoner människor anställda. Småföretagen har alltså en viktig roll i Europa och EU har därför tagit fram en Small Business Act som ska förbättra dess förutsättningar. Cecilia Malmström, EU-minister, framhöll skapandet av en gemensam patent- och registreringsmyndighet som en av de främsta förbättringarna:

– Det behövs för att skydda innovationer.

Tjänstedirektivet som ska innebära fri handel med tjänster inom EU har visat sig komplicerad att genomföra i praktiken.

– Det finns många regler i olika länder som inte är kompatibla med varandra.

Enligt Cecilia Malmström blir en mängd olika lagar inblandade när det är människor det handlar om. Hon betonade vikten av att den inre marknaden fungerar. Risken för protektionistiska tankegångar i kristider oroar henne:

– Vi måste kämpa för frihandel och förhindra protektionism i alla dess former.

EU-parlamentarikern Göran Färm (s) höll med EU-ministern. – Vi behöver tryggheten med en gemensam europeisk marknad som innehåller hela 500 miljoner konsumenter. Däremot hade han en annan åsikt om hanteringen av eurofrågan än ministern, som tyckte det var dags att ompröva nej nu.

– Vi kan inte glömma resultatet från folkomröstningen om EMU. Det finns inte heller någon allmän uppfattning om att Sverige skulle ha klarat sig bättre eller sämre om vi varit med.

EU-parlamentarikern Olle Schmidt (fp) var dock bekymrad

över att ledande opinionsbildare backar och inte tar upp eurofrågan till seriös diskussion.

– Om vi ska vara med i EU, ska vi då inte vara fullvärdiga medlemmar, frågade han retoriskt.

■ Du ska inte tro det blir sommar...

...i fall inte nån sätter fart, sjöng Mats Odell med en vinkning till sin ministerkollega Anders Borg som liknat den ekonomiska krisen vid en långvarig vinter. Men Mats Odell ville fokusera på möjligheterna:

– Nu är det läge att bygga hyresfastigheter. Byggkostnaden är låg, arbetskraft finns och vi har bostadsbrist.

Han talade om regeringens bankgaranti och omfattande åtgärds paket som ska ta Sverige mot ljusare tider. Han hävdade att svenska banker lånar ut mer pengar än någonsin, trots att det krävs mer eget kapital per utlånad krona.

– Svenska banker står på en solidare grund än många andra länders. De kan ta avsevärda kreditförluster, sa Odell.

I och med nya lagar har regeringen möjligheter att köpa aktier i banker.

– Men först ska det privata kapitalet skjuta till pengarna, menade Mats Odell och tillade att regeringen är inne i slutfasen av ett analysarbete och att nya åtgärder kommer inom kort.

■ Inkluderad genom matematik

Om Småföretagsdagarna hade haft ett pris till den mest karismatiskatalaren hade priset gått till Farid Nolen, Intize.

Han berättade om sitt projekt, att tillsammans med studenter vid Chalmers, intressera gymnasieelever i Göteborg för matematik. Eleverna får hjälp med matten och får även träffa ingenjörer som arbetar som mentorer och kan dela med sig av sin praktiska erfarenhet. På så sätt integreras gymnasiet och högskolan på ett sätt politiker haft svårt att åstadkomma. Projektet, som blivit en succé, har spritt sig från Göteborg till Norge och sträcker sig längre än till läxhjälp:

– Människor med olika nationaliteter träffas och umgås flera gånger i veckan. Därmed blir gymnasieeleverna inkluderade och börjar även inkludera andra, menade Nolen.

■ Global Award for Entrepreneurship Research

Småföretagsdagarna avslutades med offentliggörandet av 2009 års Global Award for Entrepreneurship Research. Årets pristagare, den amerikanske forskaren Scott A. Shane, fanns inte på plats men hälsade via videolänk att han ansåg det vara en stor ära att få ta emot det mest prestigefyllda priset inom entreprenörskapsområdet. Han passade också på att tacka alla som hjälpt honom i sin forskning.

Priskommitténs ordförande Magnus Henrekson berättade att Shanes viktigaste bidrag är att han ökat kunskapen om individens roll, affärsmöjligheten som sådan, och miljön där entreprenörskapet uppstår. Scott A. Shane kommer att finnas på plats i Sverige vid prisutdelningen som sker under Entreprenörskapsveckan 11-14 maj.

Under årets Småföretagsdagar genomfördes 20 workshops under värdskap av 25 samarbetsorganisationer. En mångfald av perspektiv, frågeställningar och diskussioner, med de små företagen som gemensam nämnare, presenterades under tre pass.

KK-stiftelsens workshop presenterade resultat och erfarenheter från programmet "Expertkompetens", vars syfte är att förmedla akademisk kunskap till företagsvärlden och skapa samverkan mellan akademi och näringsliv. Genom programmet har mindre företag samverkat med lärosäten och forskningsinstitut för att stärka produkt-, produktions- och affärsutveckling. Vid workshopen presenterades en studie om programmets effekter.

Näringslivets regelnämnd satte fokus för sin workshop på just regler. Tomas Lööf, NNR, presenterade resultat från en studie över sex företags regelkostnader. Problematiken exemplifierades av Magnus Larssons, vd, Expander Wireless Nordic AB, erfarenheter. Nils Karlsson, docent och VD, Ratio, betonade att reglerna och regelmassan fungerar som restriktioner för individers, företags och organisationers agerande och påverkar därmed i stor utsträckning incitamentsstrukturen i samhället.

Vid en av **Nuteks** workshops presenterade Kalle Westberg, Nutek, och Karl Gratzer, Södertörns högskola, ett projekt där de arbetar för att hitta nya sätt att mäta entreprenörskap. Fokus sattes på problematiken att arbetet med och mätningar av entreprenörskap i stor utsträckning reducerats till att handla om att främja nyföretagande. En dimension i entreprenörskapet som därmed inte fångas in är dess omvandlande kraft. Begreppet entreprenör behöver därför återförenas med innovation föreslog forskarna. Kvantitativa och kvalitativa analyser tillsammans ger ett entreprenörskapsmått som lyfter fram omvandlingsaspekten.

Sylvia Schwaag Serger presenterade **Vinnovas** internationella strategi med inriktning på små och medelstora företag. Hon betonade att svenska företag måste konkurrera med kunskap och innovation i den nya kunskapsgeografin. Bengt Åkerström, ChromoGenics, och Xavier Aubry, Appear, diskuterade strategin. Bland annat efterfrågades en myndighet för företagande, en one-stop-shop som bara värnar om och hanterar företagare.

Under **Nuteks** workshop om internationalisering presenterade Lucia Naldi, Internationella Handelshögskolan i Jönköping, sin avhandling som framhåller att småföretag som arbetar med import, export, produktion och FoU, med internationella partners får en högre kunskapsnivå än företag som enbart arbetar nationellt. Nina Ottosson, So Active Products, och Karin Pilsäter, riksdagsledamot, diskuterade olika möjligheter att underlätta ett företags internationaliseringsprocess.

Småföretagens exportutveckling stod i centrum för **ITPS** workshop. I takt med den tilltagande globaliseringen av näringslivet har ett växande intresse uppstått kring de små och medelstora företagens möjligheter att ta del av globaliseringens vinster. Bland annat diskuteras hur staten med hjälp av olika främjandeåtgärder ska kunna understödja de mindre företagens exportutveckling.

Ett företag som satsar i lågkonjunktur har beredskap när konjunkturen vänder. Det var budskapet på **Microsofts** workshop. Ännu har allt som finns att uppfinna inte uppfunnits. Nya lösningar innebär möjligheter för företag att effektivisera, optimera och öka konkurrenskraften. Och nya affärsidéer föds i spåren av ny teknik samtidigt som behovet av IT-teknik kvarstår även i kristider. Microsoft menade att vad som behövs i branschen är personer som kan prata IT på ett sätt som kunderna förstår. Lågkonjunkturen hävdades också öppna möjligheter för kunder att få ökad service och också pressa priser.

Glesbygdsverket presenterade sin rapport "Kvinnors företagande i gles- och landsbygder" i vilken man kartlagt och analyserat kvinnors företagande. I rapporten lyfts ett urval konkreta förslag till utveckling av politiken för kvinnors företagande i gles- och landsbygd fram. Bland annat föreslås en anpassning av regelverken efter de allra minsta företagen,

att öka möjligheterna för egenföretagande inom vård och omsorg samt att regeringen ser över trygghetssystemen.

Öhrlings PWC och **Cefeos** gemensamma workshop handlade om kvinnor som ledare i familjeföretag. Forskningen pekar på att det inte är lika självklart att en dotter ska ta över ett företag som en son. Att kvinnor kan ta över eller köpa företag är inte heller något som diskuteras i den allmänna debatten.

ALMI presenterade sin nya riskkapitalsatsning – Almi Invest. Jan Bengtsson, vd, Almi Invest, berättade att sju regionala fonder ska byggas upp med uppdrag att skapa tillväxt i regionerna. Dessa finansieras till hälften av kapital från EU:s strukturfonder. Almi Invest investerar alltid tillsammans med en partner och ägarandelen får maximalt uppgå till 49 procent. Investeringsbeloppen ligger mellan en och tio miljoner kronor.

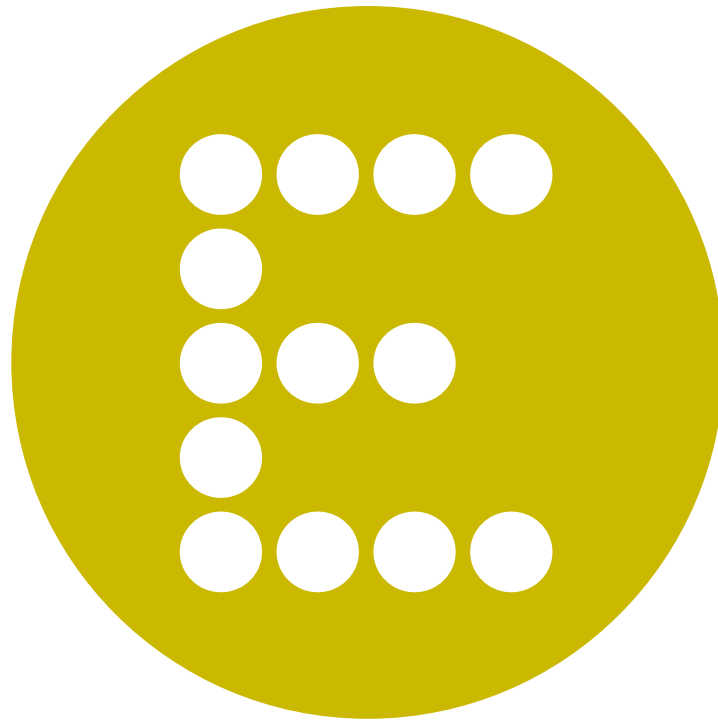
Måste det vara krångligt att delta i offentlig upphandling, undrade **Svenskt Näringsliv** vid sin workshop. De presenterade en studie av en rad branscher som presenterar förslag på hur upphandlingsförfarandet och förfrågningsunderlagen kan förenklas. Detta för att mindre och regionala företag lättare ska kunna delta i upphandlingsprocessen.

Ratios seminarium handlade om de snabbväxande företagens betydelse för ekonomin. Det är nämligen nästan utslutande inom dessa företag som nya jobbtillfällen uppstår. Hur får vi då fram fler snabbväxande företag och vilka åtgärder bör vidtas? En ny studie presenterades och i den efterföljande debatten framhölls utbildning och skatter som de områden seminaredeltagarna främst ville se förändringar på.

Företagarna presenterade en rapport som visar att Sverige misslyckats att integrera invandrare på arbetsmarknaden - ett dyrbart nederlag för hela samhällsekonomin. I rapporten jämförs de utlandsföddas företagande i Sverige med Kanada och Storbritannien, två länder där integrationen fungerar betydligt bättre. Slutsatserna var att ett generellt och enkelt regelverk varit avgörande för att få igång invandrarföretagandet, inte riktade stöd eller specifika insatser.

Almegas workshop handlade om hur forskning och innovation sker i tjänsteföretag, vilka forskningsbehov som finns i tjänsteverksamheter samt vad Sverige kan lära av andra länder som utvecklat strategier för bland annat tjänsteinnovationer.

Hur kreativiteten och innovationsförmågan kan stärkas i det lilla företaget stod i fokus för **Unionens** workshop. Eftersom innovationer och entreprenörskap utgår från mänsklig kreativitet skapar det många, bra och välavlönade jobb. Vi vill stimulera att jobb skapas i de små och nya företagen. De stora anställer inte fler, hävdade Hans Björkman, förbundsekonom, Unionen.

ENTREPRENÖRSKAPSVECKAN

11-14 MAJ 2009

Scott A. Shane

vinnare av Global Award for Entrepreneurship 2009

- Prisutdelningen av Global Award for Entrepreneurship Research
  - Regionala seminarier om det ekonomiska läget
  - En del av EU's SME Week